

ES KOHĒZIJAS POLITIKA 2014.–2020. GADAM

Ieguldījumu novirzīšana galvenajām izaugsmes prioritātēm

Jaunā kohēzijas politika nozīmē, ka reģioniem un dalībvalstīm jānovirza ES ieguldījumi četrām galvenajām ekonomiskās izaugsmes un darbvietu radīšanas jomām.

- Pētniecība un inovācijas
- Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)
- Mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) konkurētspējas uzlabošana
- Atbalsts pārejai uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni

Prioritāte: pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovāciju stiprināšana

Kādēļ ieguldīt pētniecībā un inovācijās?

- Vairākās desmitgadēs veiktie makroekonomikas pētījumi liecina, ka inovācijas veicina līdz pat 80% no ekonomiskās izaugsmes jaunattīstības valstīs.
- Lai izmantotu pētījumu rezultātus un pārvērstu tos tirgū pārdodamos produktos un procesos, kas sekmē ekonomisko izaugsmi, Eiropai jābūt novatoriskai.
- Šobrīd Eiropa atpaliek no tās galvenajiem pasaules mēroga konkurentiem. 2011. gadā izdevumi pētniecības un attīstības (*research and development* – R&D) jomā veidoja tikai nedaudz vairāk nekā 2% no Eiropas IKP. Šis rādītājs ir daudz zemāks nekā attiecīgais ASV, Japānas un Dienvidkorejas rādītājs, turklāt arī Ķīnas ieguldījumi pētniecībā un attīstībā strauji pieaug.

Kā kohēzijas politika ir atbalstījusi pētniecību un inovācijas 2007.–2013. gadā?

Līdz šim dalībvalstu ziņojumi liecina, ka:

- Pētniecībā un inovācijās ir ieguldīti gandrīz 25% no ES struktūrfondiem jeb aptuveni 86 miljardi eiro.
- Kohēzijas politikas ietvaros veiktos ieguldījumus papildina 53,6 miljardi eiro, un tos nodrošina pētniecības un inovāciju projektu finansēšanai paredzētās ES programmas “Septītā pamatprogramma pētniecībai” un “Konkurētspējas un jauninājumu pamatprogramma”, kas ir programmas “Apvārsnis 2020” priekšteces.

Saskaņā ar kohēzijas politiku 2014.–2020. gadam finansējums vēl vairāk tiks koncentrēts pētniecības un inovāciju jomā:

- Sniedzot atbalstu inovāciju jomas dalībniekiem (jo īpaši pētniecības centriem un MVU), kas ir tieši iesaistīti novatorisku risinājumu izstrādē un jaunu ideju ekonomiskā izmantošanā, ar šādiem līdzekļiem:
 - konsultācijas un atbalsta pakalpojumi;
 - tiešie ieguldījumi; un
 - finanšu instrumenti, kas palīdz piekļūt privātiem finanšu avotiem.
- Veicot ieguldījumus infrastruktūrā, aprīkojumā, eksperimentālu produktu līnijās un progresīvā ražošanā, kas nepieciešama lietišķās pētniecības un inovāciju aktivitātēm, tostarp tehnoloģijās, kas rada iespējas turpmākām inovācijām dažādās citās nozarēs.
- Sekmējot sadarbību, tīklu veidošanas pasākumus un partnerības starp dažādiem inovāciju jomas dalībniekiem, kuri darbojas vienā nozarē – universitātēm, pētniecības un tehnoloģiju centriem, MVU un lielām firmām –, lai nodrošinātu sinerģiju un tehnoloģiju nodošanu.
- Ieguldot MVU radītajās inovācijās, lai palielinātu šo uzņēmumu konkurētspēju.
- Koncentrējoties uz pētnieku apmācību un aspirantūras mācību kursu un uzņēmējdarbības prasmju pilnveidošanu.

Jauna stratēģiska pieeja

- Pirms Eiropas Reģionālās attīstības fonda ieguldījumi tiek piešķirti pētniecībai un inovācijām, dalībvalstīm un reģioniem jāizstrādā tā dēvētās **pārdomātās specializācijas stratēģijas**.
- Šīs pārdomātās specializācijas stratēģijas palīdzēs reģioniem izmantot to inovāciju potenciālu un pilnveidot konkrētus līdzekļus un priekšrocības. Ikviens reģions koncentrēsies uz ierobežotu prioritāro jomu kopumu, attiecībā uz kuru tam jau ir konkurētspējas priekšrocības.

Kā pārdomātās specializācijas stratēģija atšķiras no ierastās inovāciju stratēģijas?

- Tās ietvaros tiek izmantota vietējā zinātība, lai pilnveidotu esošās reģiona priekšrocības un līdzekļus. Tādējādi reģioni var izcelties, balstoties uz to stiprajām pusēm, un nostiprināties valsts un pasaules mēroga tirgos.
- Tā koncentrējas ne tikai uz jaunām tehnoloģijām, bet arī uz jauniem esošo zināšanu izmantošanas veidiem, kā arī jauniem uzņēmējdarbības veidiem, kas var palielināt konkurētspēju.
- Šāda stratēģija tiek izstrādāta ar “uzņēmējdarbības atklājumu” procesa palīdzību, aktīvi iesaistot galvenās ieinteresētās personas: pētniekus, uzņēmumus, inovāciju kopienu un valsts iestādes, lai varētu noteikt vietējās ekonomikas reālās vajadzības.
- Tā veido sinerģiju starp kohēzijas politiku un citām ES politikām un finansēšanas instrumentiem, piemēram, pamatprogrammu “Apvārtnis 2020” (kas līdz 2020. gadam nodrošinās vēl 70,2 miljardus eiro pētniecībai un inovācijām).